

2. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, які затверджено Наказом МФУ №433 від 28.03.2013 [Електронний ресурс] / МФУ — Режим доступу : www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=382859&cat_id=293536
3. Федеральный закон «О бухгалтерском учете» №402-ФЗ от 06.12.2011 г. [Электронный ресурс] / Министерство финансов РФ — Режим доступа : www.minfin.ru/ru/accounting/accounting/legislation/.
4. Приказ Минфина РФ «О формах бухгалтерской отчетности организаций» №66н от 02.07.2010 г. [Электронный ресурс] / Министерство финансов РФ – Режим доступа : <http://www.minfin.ru/ru/accounting/accounting/legislation/>.
5. Анненкова Екатерина Бухгалтерский баланс за 2013 год с примером заполнения [Электронный ресурс] / Е. Анненкова // Информационное агентство Клерк.Ру – Режим доступа : www.klerk.ru/print/359801/
6. Абдукаримов И. Т. Бухгалтерская (финансовая) отчетность как основной источник мониторинга и анализа финансового состояния предприятия / И. Т. Абдукаримов // Актуальные вопросы экономики и управления, 2012. – № 10 (044). – С. 9–15.
7. Щенникова Е. И. Бухгалтерская финансовая отчетность / Е. И. Щенникова – М. : АНО «Международный институт «ИНФО-Рутения», 2013. – 94 с.
8. Шигун М. М. Види звітності підприємств : підходи до їх класифікації [Електронний ресурс] / М. М. Шигун, В. О. Іваненко. – Режим доступу : eztuir.ztu.edu.ua/4584/1/432.pdf.
9. Современные концепции управления: учет, анализ, аудит / под науч. ред. К. С. Сурниной. Симферополь : ДИАИПИ, 2014. 284 с.

Нехайчук Д.В., Нехайчук Ю.С.

УДК 332.4

КОМПЛЕКСНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ ЯК ОСНОВА ЯКОСТІ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

***Анотація.** У науковій статті розглянуто поняття комплексного розвитку регіонів та надано авторське тлумачення дефініції. Виокремлено збалансованість розвитку території як одного з аспектів в низці проблеми досягнення комплексності розвитку району. Виділено основні складові процесу комплексного розвитку регіону. Зроблено висновки щодо посилення тенденцій концентрації та централізації продуктивних сил, підтримання гнучкою пропорційності всіх елементів господарювання.*

***Ключові слова:** комплексний розвиток, регіон, якість життя, збалансований розвиток.*

***Аннотация.** В научной статье рассмотрено понятие комплексного развития регионов и представлено авторское толкование дефиниции. Выделена сбалансированность развития территории как один из аспектов в ряде проблем достижения комплексности развития района. Выделены основные составляющие процесса комплексного развития региона. Сделаны выводы об усилении тенденций концентрации и централизации производительных сил, поддержании гибкой пропорциональности всех элементов хозяйствования.*

***Ключевые слова:** комплексное развитие, регион, качество жизни, сбалансированное развитие.*

***Summary.** The author interpretation the concept of integrated development of regions and presents of the definition in the scientific article. The author identifies a balanced development of the area as one of the aspects of a number of issues to achieve integrated development of the district.*

The author argues that a comprehensive development should cover all areas of human life: material production and non-production sphere, infrastructure, resettlement and unemployed population, the use of natural resources. Highlights the main components of the integrated development of the region.

The researcher argues that economic efficiency is achieved through the development of specialized production and inter-sectoral cooperation, reproductive balance, development of regional infrastructure substitutability and complementarity of different types of resources, as well as centralized management and other factors. Different regions of the labor availability, material and financial resources, production and consumption imbalances, supply and demand and other factors affect the duration of the market economy in different regions, the pace and ways of forming regional markets.

There are conclusions are drawn about the increasing trend of concentration and centralization of the productive forces, maintaining flexible proportionality of all elements of management.

***Keywords:** complex development, the region's quality of life, balanced development.*

Вступ. Регіональний розвиток є складним, динамічним процесом, дослідження якого вимагає вивчення принципів регіонального розвитку, як його основи, та чинників впливу різного рівня, що зумовлюють подальші напрямки розвитку регіональних господарських систем та їхніх елементів. В основі вироблення перспективних напрямків регіонального розвитку лежить вибір щодо оптимального розміщення продуктивних сил території, як запоруки їхнього подальшого успішного функціонування. Розміщення продуктивних сил регіону залежить від особливостей території, природного, трудового та інтелектуального потенціалу, їхнього раціонального використання та накопичених фінансових ресурсів, техніко-технологічних особливостей господарювання.

Огляд літературних джерел та дослідників. В Україні представники провідних шкіл регіональної економіки займалися дослідженням передумов, особливостей, проблем та пріоритетів регіонального розвитку в країні, серед яких дослідники Ради по вивченню продуктивних сил України НАН України (м. Київ) та ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В.Гетьмана» (м. Київ) – Данилишин Б.М., Дорогунцов С.І., Чернюк Л.Г. та ін., а також вчені-регіоналісти Інституту регіональних досліджень НАН України (м. Львів) – Герасимчук З.В., Долішній М.І. та ін. Вагомий вклад у розвиток науки та регіональних досліджень внесли також представники південної школи регіональної економіки, а

саме Інституту проблем ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України (м. Одеса) – Буркинський Б.В., Галушкіна Т.П. та ін.

Постановка завдання. Детальне вивчення та комплексне управління задля досягнення бажаного результату підвищення якості життя можливе лише при врахуванні усіх складових регіонального розвитку, подальшому аналізі теоретико-методологічної бази та розробки на цій основі комплексу мір та заходів державної регіональної економічної політики в рамках обраного напрямку державного регулювання (директивного, індикативного чи змішаного типу). Адже метою цієї статті є дослідження комплексного розвитку регіонів як основи якості життя населення.

Виклад основного матеріалу. Поняття комплексного розвитку є одним з основних, базових та ґрунтовних понять економічної науки про розміщення продуктивних сил та економіку регіонів. Територіальна організація господарства, вивчення якої являє собою предмет цієї науки, найважливішим своїм завданням вважає саме забезпечення комплексного розвитку продуктивних сил всіх територій країни. Нерозривно пов'язана з комплексним розвитком продуктивних сил і основна мета науки регіональної економіки, а саме – забезпечення максимально ефективного функціонування господарства регіонів задля якнайбільш повного забезпечення потреб населення країни та всіх без винятку її територій в товарах та послугах. Комплексність розвитку продуктивних сил в діалектичній єдності виступає поряд із достатньо протилежною щодо неї за економічним змістом, але близькою за соціально-економічною сутністю спеціалізацією господарства, яка формується під впливом територіального поділу праці. При цьому комплексний розвиток продуктивних сил виступає основною рушійною силою формування оптимальної для даних передумов господарювання спеціалізації регіонального виробництва.

Даючи визначення поняттю комплексного розвитку, перш за все треба розглянути явище комплексності і особливості цього явища в економічному, територіально-господарському контексті. Розглядаючи явище комплексності, треба виходити з того, що це поняття є багатовимірним і не може бути визначено категорійною характеристикою лише однієї якості. Різні дослідники по-різному підходять до визначення поняття комплексності. Однак всі вони відзначають те, що комплексність є явищем, притаманним комплексу.

Головною ознакою комплексу є те, що він являє собою систему. Явище комплексності, таким чином, нерозривно пов'язано з явищем системності, а саме – із взаємозв'язком елементів системи. Без системності немає й комплексності. Основні ознаки комплексності – взаємопов'язаність, взаємообумовленість та відповідна їм пропорційність розвитку елементів. Комплексність – це явище, а комплексний розвиток – процес. Звідси, комплексність є певною ознакою процесу розвитку системи. При цьому територіальна соціально-економічна система є формою існування продуктивних сил, а територіальне господарство являє собою господарський (в регіональному вимірі) або ж (в національному вимірі) народногосподарський комплекс.

На основі аналізу підходів різних вітчизняних дослідницьких шкіл радянських та пострадянських часів, представлених, зокрема Е.Б. Алаєвим, В.В. Кістановим, М.М. Колосовським, В.Ф. Косовим, О.М. Мошкіним, В.А. Поповкіним, Д.М. Стеченком, М.Г. Чумаченком, О.І. Шаблієм та ін., а також вченими з країн СНД тощо до визначення поняття комплексності, можна зробити висновок про наступні ознаки комплексу (стосовно розвитку та розміщення продуктивних сил):

- об'єктивність існування комплексу;
- системність комплексу;
- територіальна (конкретно-географічна) прив'язаність комплексу до певних комплексоутворюючих ресурсів;
- територіальна та галузева ієрархічність внутрішньої структури комплексу, наявність в ній підкомплексних елементів, які самі володіють ознаками комплексу;
- глибокий взаємозв'язок між комплексоутворенням та формуванням економічних районів;
- взаємозв'язок і взаємообумовленість функціонування різних елементів комплексу;
- виробничо-технологічна взаємопов'язаність та взаємо-підпорядкованість складових елементів комплексу;
- поглиблений розвиток внутрішньої мережі як технологічних, так і економічних зв'язків, які забезпечують процес виробництва й відповідної їм виробничої, соціальної та ринкової інфраструктури;
- пропорційність розвитку окремих елементів комплексу;
- конкретна спеціалізація господарства комплексу;
- емергентний характер економічного ефекту від функціонування елементів комплексу (продуктивність всього комплексу є вищою за просту суму продуктивностей його окремих елементів);
- керованість комплексом, можливість оптимізаційного управління з функціонуванням як окремих елементів комплексу, так і ним самим у цілому;
- здатність до самоорганізації та саморегульованого розвитку елементів і комплексу в цілому за умов існування ефективного економічного механізму забезпечення виробництва;
- певний рівень самозабезпеченості комплексу як ресурсами виробництва, так і товарами та послугами, з чого витікає здатність комплексу існувати, у тому числі за рахунок роботи на власні потреби;
- тісна взаємопов'язаність у комплексі природних, суспільних та матеріально-виробничих продуктивних сил, яка веде до формування єдиної еколого-соціально-економічної відтворювальної системи;
- довгострокова економічна ефективність функціонування комплексу;
- економічна доцільність і раціональність розвитку виробництва комплексу;

- певний рівень економічної й виробничо-технологічної відкритості комплексу по відношенню до зовнішніх джерел ресурсів та ринків збуту, без чого комплекс стає автаркічно-системним, а його функціонування – економічно не вигідним та соціально й екологічно небезпечним.

Таким чином, комплексний розвиток продуктивних сил – це заснований на раціональній спеціалізації економічно ефективний тип розвитку продуктивних сил, який характеризується взаємопов'язаністю, пропорційністю, збалансованістю поєднання галузей, виробництв і споживачів в економічному циклі, раціональним ресурсоспоживанням та оптимальною щодо цього територіальною організацією економічної діяльності.

Зв'язуючою ланкою, об'єднуючою в комплекс учасників відтворювального економічного циклу, в умовах вільної конкуренції виступають самі по собі достатньо ефективні ринкові економічні важелі. Тісні системні зв'язки (з кооперування, комбінування виробництва тощо) при цьому простежуються як на галузевому, так і на міжгалузевому рівні. Ще більш тісний зв'язок між суб'єктом управління (державною, регіональною владою), господарськими об'єктами та кінцевими споживачами регіону виявляється при урахуванні стадійності економічного циклу, в ланках «виробництво-обмін» та «розподіл-споживання», коли важелями фінансової системи забезпечується перерозподіл створених вартостей.

Сучасна регіональна економічна наука виділяє різні види комплексів, при чому останні можуть стосуватись різних складових територіальної соціально-економічної системи. Зокрема, виділяються інтегральні природно-ресурсний, соціальний та виробничий комплекси, які загалом відповідають трьом основним складовим територіальної соціально-економічної системи. У кожному з таких інтегральних комплексів можуть бути виділені ієрархічні підкомплекси нижчих системних рангів.

В конкретно-регіональному вимірі комплексний розвиток продуктивних сил стає основою ефективного функціонування територіальних відтворювальних систем економічних районів різних географічних масштабних рангів.

При цьому комплексний розвиток регіонів передбачає різносторонній, пропорційно взаємопов'язаний розвиток усіх галузей господарства, що може забезпечити швидкі темпи зростання його продуктивних сил і високий рівень ефективності виробництва. Комплексний розвиток виробництва можливий при оптимальному розміщенні його стосовно сировинних і трудових ресурсів, районів збуту продукції через досягнення максимального зниження витрат на виробництво продукції, що сприятиме економії витрат суспільної праці, зниженню собівартості продукції у виробника. Тобто питання комплексності розвитку економічних районів різних таксономічних рангів є важливим чинником, що формує економічну незалежність України.

Комплексний розвиток господарства економічного району можна розглядати як суму всіх господарських відносин, суму всього господарського обороту хоча б невеликої місцевості. Ця ідея знайшла свій подальший розвиток у працях М.М. Колосовського і Ю.Г. Саушкіна [14, 20]. Комплексність в організації господарства не втрачає свого значення і в ринковому середовищі, адже науково обґрунтований комплексний розвиток регіону дозволяє раціонально використовувати власні й імпортовані ресурси, вигідно інвестувати кошти у вже існуючі та новостворювані види діяльності людини і через одержання прибутку підтримувати соціальні програми.

Питання комплексного економічного та соціального розвитку регіонів важливе при розгляді проблем територіальної організації виробництва. Зміст поняття комплексності змінювався з розвитком продуктивних сил країни. Від класичного уявлення про комплекс як невелике, але господарсько-цілісне утворення, воно трансформувалось в ідею формування економічних районів, їх комплексного економічного і соціального розвитку. Більшість науково-практичних розробок у цій галузі присвячена розвитку комплексують виробництв, що безпосередньо чи опосередковано забезпечують розвиток галузей регіону, а також досягненню пропорційності та збалансованості комплексують елементів соціально-економічної системи [9, 11].

Збалансованість розвитку території – це один з аспектів проблеми досягнення комплексності розвитку району, історичний і соціально обумовлений процес як динамічна реакція на зміну економічної ситуації. Це дуже складний процес, що поєднує внутрішньовиробничі, виробничо-демографічні, соціально-виробничі, виробничо-природні та інші види взаємодії, чим обумовлюється його діалектичний зв'язок з поняттям стабільності. Стабільність або збереження пропорцій і темпів зростання є необхідною умовою всякого процесу в будь-який історичний момент. Стабільність як умова збалансованості виявляється у збереженні відповідних пропорцій між основними складовими процесу комплексного розвитку економічного району, якісні і кількісні відображення яких змінюється в часі. Тобто збалансованість – це процес відтворення певних пропорцій, що забезпечують стабільність у кожний конкретно взятий момент з метою забезпечення прогресу розвитку і його сходження від простого до складного.

Мета збалансованого розвитку регіону – це ефективне господарювання із забезпеченням соціальних та екологічно комфортних умов життєдіяльності населення. Пріоритетність природоохоронних заходів і соціологізація виробництва є основними критеріями ефективності розвитку, причому остання повинна постійно підтримуватися всією системою правових і матеріально-фінансових відносин а корегуватися згідно з розвитком продуктивних сил. Досягнення збалансованого економічного, соціального і екологічного розвитку регіонів потребує перебудови всієї системи економічних відносин з урахуванням соціально-економічних і природних особливостей економічних районів. Кінцевим виміром комплексного розвитку економічного району є у будь-якому випадку рівень якості життя його населення [11].

У період розбудови ринкової економіки ідея комплексного (пропорційного) розвитку не втрачає важливості для економіки взагалі та індикативного планування зокрема. Спеціалізація залишається однією з основних засад розвитку району і впливає на формування комплексу його господарства.

Функціональна структура економічного району виявляє себе через поєднання внутрішніх властивостей його частин, компонентів і явищ. Однією з важливих ознак комплексно-пропорційного розвитку території району є пропорційний розвиток видів та галузей діяльності.

Згідно із теорією М.Д. Пістуна, за своєю функцією вони поділяються на головні; базові; супутні; додаткові; місцеві; обслуговуючі [17].

Головні галузі або види діяльності формують функціональний профіль району, можуть визначати його контур і межі.

Базові галузі або види діяльності постачають сировину і паливо головним та іншим видам діяльності, окремі з яких можуть набирати значення головних.

Супутні галузі визначають побічні гілки головних виробництв, базуючись на переробці та використанні сировини і відходів виробництва. Саме вони є важливими для комплексності регіону.

Додаткові види діяльності або виробництва не пов'язані з головними, але при певній економічній ситуації можуть посісти їх місце. Місцеві виробництва чи види діяльності задовольняють потреби населення, активно впливають на рівень його життя і можуть бути опосередковано пов'язані з іншими галузями чи залежати від галузей спеціалізації регіону.

Обслуговуючі галузі виконують важливі функції щодо постачання електроенергії, тепла, води, будівельних матеріалів, виконання ремонтних робіт, перевезення, послуг науки, культури, охорони здоров'я. Ці галузі, як правило, належать до виробничої та соціальної інфраструктури і посилюють можливості комплексного розвитку регіону.

Функціонування галузей проявляється через комплекси взаємопов'язаних видів господарської діяльності. Таким чином, комплексний розвиток регіону є процесом економічно і соціально доцільного, пропорційного та збалансованого розвитку всіх видів діяльності в межах певної території або країни. Тобто комплексний розвиток повинен охоплювати всі сфери життєдіяльності людини: матеріальне виробництво, невиробничу сферу, інфраструктуру, розселення і зайнятість населення, використання природних ресурсів. Комплексний розвиток передбачає розмежування сфер та інструментів економічного механізму держави на загальнонаціональному, і на регіональному рівнях [2, 3, 5].

Політика комплексного розвитку регіону втілюється в життя на основі стратегічної концепції соціально-економічного розвитку держави. Вона повинна бути довгостроковою, послідовною і постійно впроваджуваною. Саме держава має розробити стратегію комплексного соціально-економічного розвитку. На рівні регіонів також повинні бути розроблені, а потім і реалізовані регіональні стратегії розвитку [10].

Важливим є дотримання системності у визначенні пріоритетів і напрямів комплексного розвитку господарства, правильність методів реалізації поставлених цілей і власне цілей, а також співвідношення між цілями досягнення комплексного розвитку і тими інструментами, за допомогою яких вони досягатимуться.

В межах дослідження такими інструментами розглядається саме інвестиційно-фінансова інфраструктура.

Ступінь комплексного економічного району залежить від багатьох факторів – рівня розвитку продуктивних сил і можливостей – трудових ресурсів, природних багатств, фінансового забезпечення розвитку, кліматичних умов, від успіхів науково-технічного прогресу, стану і наявності інфраструктурних засобів тощо, а також від застосовуваних організаційно-економічних механізмів розвитку регіональної економіки [11, 12, 13].

Поняття «комплексний розвиток регіону» проаналізовано із системних позицій і на цій основі обґрунтовані найважливіші закономірності соціально-економічного розвитку регіону: стадійність, економічна структуризація, регіоналізація інфраструктури, ринку і відтворювального процесу, соціалізація та екологізація [14, 15, 16].

Місія регіону, тобто його призначення полягає у створенні необхідних політичних, соціальних, економічних, екологічних умов розвитку населення, а засобом реалізації – економічне зростання, комплексне і збалансований розвиток економіки. Свою місію регіон здійснює в процесі виконання ним інституційних, економічних, соціальних, екологічних, етнопсихологічних функцій [1].

Інституційними функціями регіону гарантуються конституційні права населення на вільне проживання, вільне волевиявлення, забезпечення законності та правопорядку та ін., які закріплені в Конституції.

Економічні функції регіону – це умови і можливості вільного здійснення економічної діяльності, що надається регіоном в межах прав на регіональну та іншу власність.

Соціальні функції – це гарантії прав і можливостей соціального розвитку населення, забезпечених економічним потенціалом регіону.

Екологічними функціями регіону забезпечується повноцінна середовище життєдіяльності населення на основі здійснення природоохоронних та інших заходів.

Етно-психологічні функції регіону реалізуються через створення умов для формування соціально-психологічних і етнічних спільнот проживає на території населення [1].

Регіон – вельми складне в усіх відношеннях освіту. Для нього характерні поліструктурність, багатокомпонентність, багаторівневість і багатоцільовий характер розвитку. Вченими виділяються наступні функціональні підсистеми: природно-ресурсний блок, виробнича підсистема, соціальна підсистема, фінансова підсистема, система управління. Кожна з виділених підсистем має властивості самоорганізації і певною автономією у розвитку, і, в той же час, перебуваючи в органічному взаємозв'язку один з одним, в процесі соціально-економічного комплексування, утворюють якісно нове явище – регіон [6, 8, 12].

Ефективний розвиток економіки регіону передбачає встановлення оптимальних зв'язків і відносин між

елементами функціональних підсистем регіону. Ці зв'язки і відносини, характеризуючи узгодженість у розвитку функціональних підсистем регіону, відіграють основну роль у механізмі комплексного розвитку економіки.

У дослідженні процес комплексного розвитку розглядається як закономірність розвитку регіону і визначається як гармонійне поєднання підсистем та елементів економіки регіону: природних ресурсів, матеріальних і трудових ресурсів, соціальної і виробничої інфраструктури, інвестиційно-фінансової інфраструктури та інших елементів в територіально-виробничі та соціально-економічні системи (комплекси), в рамках яких, на основі використання ринкових та інших методів господарювання, забезпечується ефективне вирішення соціально-економічних завдань і створюється сприятливе середовище життєдіяльності населення.

В якості основних складових процесу комплексного розвитку регіону автором виділяються:

- взаємодія регіональних факторів виробництва;
- економічна структуризація;
- формування регіональної та локальної інфраструктури;
- соціальне комплексування або соціалізація економіки;
- комплексне природокористування та охорона навколишнього середовища (екологізація економіки);
- збалансоване і пропорційне протягом регіонального відтворювального процесу.

Висновки та пропозиції. Проведене наукове дослідження дало змогу сформулювати наступні висновки та пропозиції, а саме:

По-перше, у результаті комплексного розвитку забезпечується системний (синергічний) ефект, який відбувається за рахунок економічної ефективності, яка виражається в більш високих результатах розвитку економіки регіону в порівнянні з автономним функціонуванням окремих його частин. Економічна ефективність забезпечується шляхом:

- розвитку спеціалізованих виробництв і міжгалузевої кооперації;
- відтворювальної збалансованості;
- розвитку регіональної інфраструктури;
- взаємозамінності і взаємодоповнюваності різних видів ресурсів;
- централізованого управління та ін. факторів.

По-друге, при комплексному розвитку економіка регіону функціонує в рівноважному режимі, основою якого стає розширене відтворення, повною мірою реалізує можливості комплексного розвитку. Вихід економічних параметрів за рамки даного режиму позбавляє економіку регіональних джерел зростання, посилює диспропорції і приводить до криз.

По-третє, комплексний розвиток економіки регіону забезпечується збалансованістю регіонального відтворювального процесу (РВП), яка, в свою чергу, реалізується через структурно-функціональну збалансованість, збалансованість самого відтворювального процесу і ресурсну збалансованість.

По-четверте, структурно-функціональна збалансованість покликана забезпечувати рівноваги в системі взаємовідносин «людина - природа», між окремими факторами виробництва. У процесі історичного розвитку змінюються кількісні та якісні характеристики факторів виробництва, їх взаємини. Посилюються тенденції концентрації та централізації продуктивних сил, підтримання гнучкою пропорційності всіх елементів господарювання. Загальною закономірністю стає зростання технічного та органічної будови виробництва, зростання ролі науки і техніки в розвитку територій.

По-п'яте, організаційно-економічна збалансованість забезпечується регулюванням відносин між безпосередніми учасниками регіонального виробництва (населенням, підприємствами та організаціями, господарськими асоціаціями, приватними підприємцями) і органами управління різного рівня за допомогою затвердження порядку цієї взаємодії або визначення його параметрів (ціни, процентної ставки, ставки податку тощо).

По-шосте, ресурсна збалансованість характеризує можливості регіону забезпечити спеціалізацію його господарства та оптимізувати перспективи розвитку. Різна забезпеченість регіонів трудовими, матеріальними і фінансовими ресурсами, диспропорції виробництва і споживання, попиту і пропозиції та інші фактори впливають на тривалість становлення ринкової економіки в різних регіонах, темпи та шляхи формування регіональних ринків.

Джерела та література:

1. Осипов А. К. Комплексность как закономерность развития регионов / А. К. Осипов // Региональная экономика и региональная политика. Сб. науч. статей. Вып. 2. Екатеринбург : Изд-во Ур. гос. экон. ун-та, 1995. С. 14–25.
2. Агафонов Н. Т. Территориально-производственное комплексобразование в условиях развитого социализма. / Н. Т. Агафонов. – Л. : Изд-во Наука, Ленингр. отд., 1983. – 188 с.
3. Алаев Э. Б. Эффективность комплексного развития экономического района. / Э. Б. Алаев. – М. : Наука, 1965.
4. Артеменко В. Б. Методи інтегральної оцінки якості життя в управлінні регіональним розвитком / В. Б. Артеменко // Регіональна економіка. – 2002. – № 1. – С. 133–142.
5. Гранбер А. Г. Региональное развитие и региональная политика в переходный период / А. Г. Гранбер // Экономическая реформа и региональное развитие. – Вологда, 1995. – С. 5–11.
6. Кистанов В. В. Комплексное развитие и специализация хозяйства / В. В. Кистанов, Н. В. Копылов. – М. : Финансы и статистика, 2006. – 584 с.

7. Территориально-производственные комплексы : совершенствование процесса формирования / Отв. ред. М. К.Бандман. М. : Наука, 1986. – 265 с.
8. Клиновий Д. В. Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка України / Д. В. Клиновий, Т. В. Пепа, за наук. редакцією д.е.н. проф. Л. Г.Чернюк. – Київ, 2006. – 790 с.
9. Бандман М. Л. Территориально-производственные комплексы : теория и практика предплановых исследований / М. К. Бандман. – Новосибирск : Наука. Сиб. отд-ние, 1980. – 256 с
10. Долішній М. І. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка : навч. посіб. / М. І. Долішній, Ю. І. Стадницький, А. Г. Загородній, О. Е. Товкан. – Л. ; Нац. ун-т «Львівська політехніка», 2003. – 256 с.
11. Дорогунцов С. І. Теорії розміщення продуктивних сил і регіональної економіки : навч. посіб. / С. І. Дорогунцов, Я. Б. Олійник, А. В. Степаненко. – К. : Стафед-2, 2001. – 143 с.
12. Заблоцький Б. Ф. Регіональна економіка : навч. посіб. / Б. Ф. Заблоцький. – Л. : Новий світ-2000, 2007. – 548 с.
13. Заблоцький Б. Ф. Розміщення продуктивних сил України : Національна макроекономіка : посібник / Б. Ф. Заблоцький. – К. : Академвидав, 2008. – 368 с.
14. Колосовский Н. Л. Теория экономического районирования / Н. Л. Колосовский. – М. : Мысль, 1969. – 336 с.
15. Михасюк І. Р. Регіональна економіка / І. Р. Михасюк, М. Д. Янків, З. М. Залого [та ін.] ; за ред. проф. І. Р. Михасюка. – Л. : Укр. технології, 1998. – 240 с.
16. Некрасов Н. Н. Региональная экономика. Теория, проблемы, методы / Н. Н. Некрасов. – М. : Экономика, 1978. – 344 с.
17. Пістун М. Д. Регіональна політика в Україні : суспільно-географічний аспект / М. Д. Пістун та ін. – К. : Київ, ун-т, 2004. – 130 с.
18. Поповкін В. А. Регіонально-цілісний підхід в економіці / В. А. Поповкін. – К. : Наук. думка, 1993. – 219 с.
19. Региональная экономика : учебник / под ред. Т. Морозовой. – М. : Юнити-Дана, 2003. – 520 с.
20. Саушкин Ю. Т. История и методология географической науки : курс лекций. / Ю. Т. Саушкин. – М. : МГУ, 1976. – 422 с.
21. Чернюк Л. Т. Розміщення продуктивних сил України : навч. посіб. / Л. Г. Чернюк, Д. В. Клиновий. – К. : ЦУЛ, 2002. – 470 с.

Пенькова И.В., Шарипов З.Ф.

УДК 338.984

ОСОБЕННОСТИ ИНФОРМАЦИОННЫХ СТРУКТУР ПРЕДПРИЯТИЙ

***Аннотация.** В статье авторы рассматривают аспекты формирования и развития информационных структур предприятия. При этом исследуется взаимодействие информационной структуры предприятия и направленности хозяйственно-экономической деятельности предприятия с точки зрения поиска и отбора необходимой информации.*

***Ключевые слова:** информационная структура, предприятие, деятельность, информация, внешняя среда.*

***Анотация.** У статті автори розглядають аспекти формування та розвинення інформаційних структур підприємства. При цьому досліджується взаємний вплив інформаційної структури підприємства і спрямованості господарчо-економічної діяльності підприємства з точки зору пошуку та вибору необхідної інформації.*

***Ключові слова:** інформаційна структура, підприємство, діяльність, інформація, зовнішнє середовище*

***Summary.** In the article authors examine the aspects of formation and development of enterprise informational structures. Herewith there has been investigated the interaction of an enterprise informational structure and orientation of enterprise economic activity with relation to the search and selection of necessary information.*

The analysis of information collection and its systematization proved that from the great number of existent principles of information classification enterprises use general methodologies and systems that can be standardized with the purpose of expenses reduce paid for information search and its systematization.

Development of information and telecommunication technologies facilitated the search process and availability of information. But it did not take off the problem of processing and systematization of basic data as it requires a certain goal. Nevertheless, existing methods and systems can be perspective in case of additional revision relatively specific task;

An informational structure is a determinative of successful and effective enterprise activity, because it reduces transactional costs, increases an income and enhance the standard of corporate culture

***Keywords:** informational structure, enterprise, activity, information, environment.*

Актуальность. Современные тенденции развития экономики были бы невозможны без достижений научно-технического прогресса. С древних времен вопрос развития технологий волновал прогрессивные умы человечества. Развитие технологий позволило человеку упростить свою жизнь и работу, но поставило перед проблемой: свалившимся на него огромным количеством не классифицированной и не структурируемой информации. Этот неуправляемый поток, в основном, коснулся предприятий и фирм. Для решения создавшейся проблемы была создана информационная структура предприятия.

Системность и сбалансированность предприятия и внешней среды определяется информационной структурой предприятия, при этом выстраивается логическая система сбора и обработки информации.